Bioenergia ry:n keskeiset kannat HE 144/2021

Valtionvarainvaliokunnan verojaosto 12.10.2021

Toimialapäällikkö Hannu Salo

1. Energiaturpeen käyttö vähenee ennakoituakin nopeammin

Turpeen energiakäyttö on vähentynyt parissa vuodessa, kun päästöoikeuden hinta on moninkertaistunut. Uusin energiatilasto kertoo turpeen energiakäytön laskeneen yli viidenneksellä vuoteen 2020 mennessä ja vielä enemmän, kun tarkastellaan lämpötilakorjattua energiankäyttöä:

"*Ensimmäisen neljänneksen kylmät sääolosuhteet vaikuttivat energian kokonaiskulutuksen kasvuun. Energialähteistä kasvu oli suurinta maakaasulla, jonka kulutus nousi 23 prosenttia viime vuoden tammi-kesäkuuhun verrattuna. Eniten laski turpeen kulutus, 21 prosenttia. Hiilen kulutus kasvoi 7 prosenttia, mikä tasasi edellisen 3 vuoden aikana tapahtunutta jyrkkää laskua. Puupolttoaineiden kulutus kasvoi 8 prosenttia edellisvuodesta, jolloin metsäteollisuuden työnseisaus alkuvuonna vähensi puupolttoaineiden kysyntää.*" (Suomen virallinen tilasto (SVT): Energian hankinta ja kulutus [verkkojulkaisu]. ISSN=1799-795X. 2. Vuosineljännes 2021.)

Tämä on heijastunut energiaturvetuotannon volyymiin, joka on romahtanut kolmessa vuodessa noin kuudesosaan. Tuotannon elpymiseen ei alalla enää uskota, mikä vie pohjaa tarjonnalta ja osaltaan myös lisäsääntelyn tarpeelta.

Viime vuoden syyskuusta ja lattiahintapäätöksestä päästöoikeuden hinta on lähes kaksinkertaistunut.

Suuri joukko kunnallisia energiayhtiöitä on ilmoittanut korvaavansa turpeen käyttöä biomassalla. Tavoitteita turpeesta luopumiseksi on energiayhtiöissä edelleen viime kuukausina kiirehditty

2. Ehdotettu lattiahintamekanismi on tarpeeton

- Vaikka epätodennäköinen merkittävä päästöoikeuden hinnan lasku tapahtuisikin, niin alhainenkaan päästöoikeuden hinta ei riitä kääntämään jo alkanutta kehitystä energiaturpeesta luopumiseksi tai edes juuri hidastamaan sitä.
- Lakiesityksen lattiahintamekanismi on turha tilanteessa, jossa päästöoikeuden markkinahinnan arvioidaan kasvavan tai pysyvän vähintään samalla tasolla myös lähitulevaisuudessa ja edelleen kohti vuotta 2030.
- Esitetty mekanismi määräytyisi monimutkaisen laskentamallin kautta ja takautuvasti vuosi kerrallaan.
- Parempi vaihtoehto olisi reagoida tarvittaessa erillisellä veromuutoksella siinä tapauksessa, että *”päästöoikeuden hintataso vastoin odotuksia laskisi hyvin matalaksi pidemmäksi aikaa”*.
- VTT:n ja AFRY:n laatimien skenaarioiden perusteella nykyinen verotaso turpeelle riittää varmistamaan että turpeen käyttö vähenee nopeasti myös ilman lattiahintamekanismia.

3. Turpeen verottoman energiakäytön laajentaminen määräajaksi on perusteltua, koska

- se auttaa juuri pienimpiä lämpölaitoksia siirtymäajalla löytämään markkinaehtoisia ratkaisuja energiaturpeen korvaamiseksi.
- se voi pieneltä osaltaan lievittää myös turvealalla työskentelevien ahdinkoa ja tarjota mahdollisuuksia ”oikeudenmukaiseen siirtymään”, josta ei tähän saakka ole saatu mitään konkreettista näyttöä.
- määräaikaisella turpeen verottoman energiakäytön rajan nostamisella olisi lähivuosina vielä merkitystä kotimaisen polttoaineen toimitus- ja huoltovarmuuden kannalta.
- tämä antaisi paremmat mahdollisuudet päästä eroon vielä jäljellä olevista turvevarastoista ja tuottaa resurssiviisaasti monia turvetuotantoalueita pidemmälle mahdollistaen suonpohjien jatkokäytölle useampia vaihtoehtoja myös hiilinielujen kannalta.
- vaihtoehtona turpeen käytölle on monissa laitoksissa vain öljyn käytön lisääminen, ellei turvetta puun oheen tiukoissa tilanteissa ole.

4. Ilmoitus- ja rekisteröitymisvelvollisuuden laajentamista tulisi edelleen harkita

- Lakiluonnoksesta annetun lausuntopalautteen perusteella perustelut ovat tarkentuneet, mutta jättävät edelleen peruskysymyksen, onko rekisteröitymisvelvollisuuden laajentaminen tarpeen.
- Rekisteröitymisvelvollisuuden laajentaminen koskemaan myös turpeen verotonta käyttöä lisää verovelvollisten määrää nykyisestä.
- Miksi vaatia ”verovalvonnallista syistä” rekisteröitymistä, ellei kuitenkaan veroa peritä ja lisättäisiin verohallinnon taakkaa ja neuvontatyötä edes arvioidulla kahdella henkilötyövuodella, ellei verotuskynnys ylity?
- Kysymys on hallinnollisen taakan lisäksi myös periaatteellinen tilanteessa, jossa energiaturve väistyy kuitenkin nopeasti.
- Mikäli tarve on kerätä pelkästään tietoa energiaturpeen verottoman käytön alittavasta määrästä, se voidaan toteuttaa joustavasti esim. tilastolainsäädännön kautta.